Liikunta- ja hyvinvointilautakunta 26.11.2026

Erityisliikkujien rannekkeiden myöntämisperusteiden ja liikkeelle-rannekkeen muuttaminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Laakso Maria
Ovaska Tomi
Räsänen Elina
Uppa Marianne
Tanninen Minna
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Liikuntajohtaja Merra Martti

Liikunta- ja hyvinvointilautakunta päättää

1

lopettaa osto-oikeuden myöntämisen erityisliikkujan rannekkeeseen tai erityisliikkujan uimarannekkeeseen soveltavan liikuntaneuvonnan kautta

2

hyväksyä liikkeelle rannekkeen muutokset. Liikkeelle- ranneke on jatkossa voimassa arkisin klo 11.00–15.00 ja sen voi ostaa kaikkiin hintaryhmiin kuuluvat. Liikkeelle-rannekkeen voimassaoloaika on jatkossa 182 päivää.

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2027.

Käsittely

Päätös

Selostus

Liikunta- ja hyvinvointilautakunta päätti 27.11.2025 kokouksessaan erityisryhmien uima- ja kuntosalirannekkeen myöntämisperusteiden muuttamisesta. Lautakunta hyväksyi uusiksi tuotteiksi erityisliikkujan rannekkeen, erityisliikkujan uimarannekkeen sekä liikkeelle- rannekkeen. Lautakunta päätti myös aloittaa 12.1.2026 soveltavan liikuntaneuvonnan pilotin. Pilotissa on testattu mahdollisuutta soveltavassa liikuntaneuvonnassa myöntää kohderyhmään kuuluville asiakkaille erityisliikkujan rannekkeiden osto-oikeus. Liikunta- ja hyvinvointilautakunta päätti, että se päättää pilotin ja rannekkeen osto-oikeuden jatkosta vuoden 2026 loppuvuodesta raportoinnin perusteella.

Uudistuksen taustalla oli tarve toteuttaa soveltavan liikunnan palveluita ja etuuksia suunnitelmallisemmin ja yhdenvertaisemmin, sekä lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi uudistus pienensi tietosuojariskejä ja toteutti yksityisyyden suojaa (GDPR ja muu tietosuojaa koskeva lainsäädäntö). Uudistus lopetti harkinnanvaraisten päätösten tekemisen Liikunnan ja urheilun tulosyksikössä. Siirtymävaiheen aikana ovat 25.9.2025 mennessä tehdyt erityisryhmien uima- tai kuntosalirannekepäätökset voimassa kyseiseen etuuteen viittaavan voimassaoloajan. Seuraavan kerran etuutta uusiessaan asiakkaan on esitettävä voimassa oleva myöntämisperusteiden mukainen todistus.

Soveltavan liikuntaneuvonnan pilotti
Pilotointia on toteutettu vuoden 2026 aikana. Kohderyhmäksi määriteltiin ne henkilöt, joiden liikkuminen vaatii soveltamista esimerkiksi vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn rajoitteen vuoksi. Soveltavan liikuntaneuvonnan kautta tavoiteltiin heitä, joiden liikkuminen vaatii yksilöllisiä ratkaisuja ja jotka liikkuivat terveyteensä nähden liian vähän. Palvelu oli maksutonta ja sen kesto arvioitiin yksilöllisesti. Palvelu oli tarkoitettu 15 vuotta täyttäneille. Sitoutumalla liikuntaneuvonnan prosessiin kohderyhmään kuuluvalle henkilölle myönnettiin osto-oikeus erityisliikkujan rannekkeeseen tai erityisliikkujan uimarannekkeeseen. Palvelussa huomioitiin rannekeuudistuksessa etuuden piiristä pudonneet. Liikuntaneuvontaa toteuttivat kaupungin liikunnanohjaajat.

Soveltavan liikuntaneuvonnan palvelusta ja sen kautta myönnettävästä ranneke-etuudesta on viestitty laajasti Liikuntapalveluiden yhteistyökumppaneille, jotka kohtaavat erityisryhmiin kuuluvia henkilöitä. Liikunnan ja urheilun viestintäkanavissa asiaa on nostettu esiin useamman kerran ja niistä on käytetty erityisesti uimahallien infonäyttöjä. Lisäinformaatiota on jaettu Liikunnan ja urheilun henkilöstölle, uimahallihenkilökunnalle ja Espoon asiointipalveluille.
Viestintäyhteistyötä tehtiin erityisesti seuraavien tahojen kanssa:

- Luvn- yhteyshenkilöt (erityisesti terveysasema- ja fysioterapiahenkilöstö, vammais- ja vanhuspalvelut, kuntoutus)
- Hus- yhteyshenkilöt
- Vammaisneuvosto
- Yhteistyökumppanit: seurat ja yhdistykset

Soveltavaan liikuntaneuvontaan osallistui vuoden 2026 lokakuun loppuun mennessä 222 asiakasta, joista naisia oli 73 %. Heistä 180 sai osto-oikeuden erityisliikkujan rannekkeeseen ja 30 valitsi erityisliikkujan uimarannekkeen. Erityisliikkujan uimarannekeoikeutetuista liikuntaneuvonnan kautta 24 henkilöä sai osto-oikeuden erityisliikkujan rannekkeeseen, jotta he pystyivät käyttämään myös kuntosaleja. Ranneketta ei halunnut ostaa 12 asiakasta, koska osalla oli jo +68 ranneke ja muutama oli tullut ainoastaan liikuntaneuvonnan takia. Soveltavan liikuntaneuvonnan asiakkaista 77 % ilmoitti kysyttäessä motiiviksi osallistumiseensa rannekkeen osto-oikeuden. Kaksikymmentä asiakasta jättäytyi pois varaamiltaan ajoilta ilman ilmoitusta. Tarjottujen soveltavan liikuntaneuvonta-aikojen täyttöaste on ollut 75 %. Liikuntaneuvonnan asiakasmäärä liikuntapaikoilla kasvoi lokakuun loppuun mennessä koko vuoteen 2025 verrattuna 196 %.

Erityisliikkujien rannekkeita on myyty vuonna 2026 lokakuun loppuun mennessä seuraavasti:
- Erityisliikkujan ranneke (uinti ja kuntosali) (60 €) 324 kpl
- Erityisliikkujan uimaranneke (KELA) (41,50 €) 1754 kpl

- Erityisliikkujan uimaranneke (MUU, vanha päätös) (41,50 €) 505 kpl
- Liikkeelle- ranneke (alennetut hintaryhmät) (66 €) 180 kpl

Käyntimäärät lokakuun loppuun mennessä ovat seuraavat:
- Erityisliikkujan ranneke 4409 käyntiä
- Erityisliikkujan uimaranneke (vanha päätös) 44772 käyntiä
- Erityisliikkujan uimaranneke (KELA) 21752 käyntiä
- Erityisliikkujan uimaranneke (MUU) 7237 käyntiä
- Takuueläkkeen saajat 0 €, 4487 käyntiä
- Liikkeelle- ranneke 2366 käyntiä

Maksutonta uintiystäväetuutta käytettiin 29719 kertaa ja maksuttomille kuntosaliystäville on kertynyt 1652 käyntiä. Kirjastosta lainattavilla rannekkeilla (50 kpl) on tehty yhteensä 1011 käyntiä.

Liikuntaneuvontaa ovat tehneet Espoon kaupungin kymmenen liikunnanohjaajaa. Pilotointi on kasvattanut liikuntapaikoilla liikuntaneuvonnan asiakasmäärää 196 %. Työaikaa on kulunut 2–5 liikuntaneuvontakertaa per asiakas. Liikuntaneuvonta on ollut henkilökohtaista, koska soveltavan liikuntaneuvonnan ryhmiin ei tullut yhtään ilmoittautunutta. Lisääntynyt työaika liikuntaneuvontaan on otettu pois ohjatusta liikuntaryhmätoiminnasta. Liikuntaryhmissä ohjataan samanaikaisesti 10–150 henkilöä kerrallaan.

Soveltavan liikunnan liikuntaneuvonnan pilotointimalli rakennettiin siten, että yksittäinen henkilö voi osallistua siihen kerran ja saada vuodeksi rannekkeen käyttöönsä osto-oikeuden kautta. Kerran soveltavassa liikuntaneuvonnassa käyneet eivät hyödy uudesta liikuntaneuvontaprosessista eikä sellaiseen ole hyödyllistä laittaa liikunnanohjaajien työaikaa.

Osa kuntalaisista pystyy hyödyntämään edelleen vanhalla tavalla saatuja erityisliikkujan uimarannekkeeseen oikeuttavia päätöksiä. Näitä päätöksiä erääntyy noin 500 kappaletta vuodessa. Käyttöoikeutta vanhoissa päätöksissä myönnettiin kerrallaan 1–5 vuotta riippuen diagnoosista ja ranneketuotteesta. Vanhassa järjestelmässä oli kaikkinensa noin 30 erillistä diagnoosia huomioituna.

Soveltavaa liikuntaneuvontaa jatketaan, mutta soveltavan liikuntaneuvonnan kautta ranneke-etuuden osto-oikeutta esitetään lopetettavaksi. Malli ei ole ollut toimiva, koska osto-oikeus on kertaluonteinen ja sen voi saada vain kerran liikuntaneuvonnan kautta, jolloin se ei tuo jatkuvuutta. Rannekkeen on saanut vuonna 2026 kuka tahansa, joka on sitoutunut prosessiin ja arvioinut itsensä kohderyhmään kuuluvaksi.

Erityisliikkujan uimarannekkeen hinnanmuutos
Lautakunta on päättänyt 27.11.2025 kokouksessaan, että erityisliikkujan uimarannekkeen hintaa tarkistetaan myöhemmin ja se suhteutetaan erityisliikkujan rannekkeen hintaan.

Liikkeelle- ranneke
Esitämme liikkeelle -rannekemallia, jossa entisen edun piirissä olleista ne henkilöt, joiden tilanne on lähinnä erityisliikkujan rannekkeen ja erityisliikkujan uimarannekkeen myöntämisperusteita, hyötyvät eniten. Priorisoimme niitä, joilla ei ole tasavertaista mahdollisuutta ostaa muita tuotteita. Ratkaisuna esitämme muutoksia liikkeelle-rannekkeeseen, jolloin vaikuttavuus on suurempi.

Kehitämme liikkeelle- ranneketta siten, että se mahdollistaa useammalle edullisen arkituotteen käyttömahdollisuuden. Liikkeelle- ranneke on alennushintainen henkilökohtainen tuote, joka mahdollistaa omaehtoisen liikkumisen arkisin klo 11.00–15.00 välisenä aikana. Tähän asti ranneke on ollut voimassa arkisin klo 6.00–8.00 sekä 11.00–15.00 ja viikonloppuisin klo 18.00–21.00.Sen voi ostaa kaikkiin hintaryhmiin kuuluvat. Se on voimassa kaupungin uimahalleissa, maauimalassa ja kuntosalien vapaaharjoitteluvuoroilla aukioloaikojen ja kuntosalisääntöjen puitteissa.

Liikkeelle- rannekkeen voimassaoloaika pidentyy 182 päivään eli noin kuuteen kuukauteen nykyisestä 120 päivästä ja rannekkeen hinta ei muutu (58,15 € ilman alv./ 66 € sis. alv.). Rannekkeen voi ostaa Espoon uimahallien kassoilta.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi